Ч. 43 Середа 24 лютого (8 марта) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма принимають ся лишь франкованй.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Коли то буде у насъ инакше?

Нарѣкаемо на бѣду и нужду въ нашôмъ народѣ, бо видимо, якъ вôнъ зъ кождымъ днемъ чимъ разъ бôльше упадае. Шукаемо всѣлякихъ способôвъ, щобы его якось пôддвигнути и кажемо, що ще одинока рада на то — неутомима робота на поли економічнôмъ. Рухъ на сѣмъ поли ставъ у насъ нинѣ покликомъ дня. Все бы то було добре й гарно, кобы въ широкихъ масахъ нашого народу була потрѣбна до того крѣпка основа моральности, почуте гôдности людскои и самосвѣдомôсть горожаньска та народна. Тогды певно рухъ економічный ставъ бы живѣйшій и народъ скорше пôдносивъ бы ся зъ свого упадку. Де однакожъ нема тыхъ головныхъ основъ суспôльного житя, тамъ и годѣ що вдѣяти, бо разъ нема, що такъ скажемо, зъ кимъ що робити, а вôдтакъ що одни зроблять, то другй псують, або таки вôдъ разу зъ самого початку не дають нѣчого зробити. Прикро приходить ся не разъ слухати, якъ чужй называють нашъ край „Пôвъ-Азіею“ або „краемъ медведѣвъ“. Чоловѣкъ радъ бы боронити чести свого краю, свого народу, та ба, коли якъ розглядне ся въ нѣмъ ширше и глубше, коли почуе про факты, якъ отсй що тутъ заразъ наведемо, то радъ-нерадъ мусить губы стулити, мусить мовчати и зъ соромомъ слухати, якъ чужй высмѣвають его край и народъ; серце мало не пукае зъ жалю и сорому, а тутъ годѣ й вôдозвати ся, бо таки дѣйстно у насъ дуже часто дѣе ся такъ, якъ де мѣжь якими напôвъ ще дикими народами. На доказъ того послухайте про ось такій фактъ. Въ нашôй часописи була звѣстка, що въ Шепоровичахъ погорѣло 14 господарѣвъ и дворъ. Нашъ дописуватель зъ тамтыхъ сторôнъ пише намъ про сей огонь такъ:

Що погорѣли господарѣ, то правда — але не погорѣвъ дворъ. Той стоить собѣ до нинѣ на боцѣ на горбочку здоровъ, завдячуючи свою цѣлôсть лишь ласцѣ вѣтру, що на Трохъ Святителѣвъ гнавъ ся мовъ шаленый зô стороны двора въ село, де почавъ горѣти рôгъ скрайно и стодолы. Догадують ся, що огонь пôдложила мабуть лиха рука, але виновника ще не выслѣдили. Щасте, що огонь выбухъ пôзнымъ смеркомъ, коли люде ще не спали, та мали часъ повыганяти худобу. О якôмъ небудь дальшôмъ ратунку и погадати трудно було, бо будынки соломою крытй, стояли густо побôчь себе. Огонь стрѣлою обнявъ стрѣхи, а цѣла третина сѣльця, стоячого на горбку, выдалась мовъ огняне озеро — а тое озеро огню при зойкахъ нещасливыхъ людей, рыку худобы, ирзаню коней и трѣсканю горѣючихъ будынкôвъ представилось мовъ пекло біблійне. Погорѣла й школа, та дивно — тую можь було уратувати. Она не стояла въ филяхъ полумени, але на боцѣ. Чомужъ еѣ не ратовали? Цѣкавй вы! А нащо тому школы! Приневолили чи наказали поставити школу, то й поставили: дали стовпы, пожежи тй набили паликôвъ, вылѣпили соломою и глиною, обтрѣскали зверха — та най стоить! Що въ тôй клѣтцѣ буде дѣтвора зимою мерзнути, а учитель чи учителька зубами дзвонити, що то кого обходить! Теперь горить, та най горить; добре, що заасекурована!

„Що въ тôй школѣ поважнѣйша вѣкомъ, безсильна зъ 13-лѣтною донечкою учителька — и тото нѣкого не обходить. Нехай сама ратуе ся якъ хоче! Чомужъ бы не хотѣла? Зôрвалась зъ постелѣ, хочь въ той день хора була, вхопила на себе лѣтный плащикъ, щось тамъ при помочи донечки вытягнула на дорогу — але ту падають горѣючй снôпки; хотѣла потягнути дальше — запалась въ снѣгъ... плаче. Дурницю уратовала, а що на подѣ и въ хатѣ, вже горить! „Не знати, чого панѣ заводять! Я якъ погорѣвъ, бôльшій-емъ маетокъ стративъ, та маю теперь плакати? Що ми то поможе!“ — выголосивъ чесный ґазда и пôшовъ дальше. — Гдежь ты учителько, кинена въ чужину, теперь нôчь переночуешь? Честь належить ся пани Оленѣ Конечнôй, учительцѣ зъ Дитятичь, що нещасливôй погорѣлици въ себе притулокъ подала!

„На другій, чи на третій день приѣхала учителька свои недогарки забирати. Зарôѣлось передъ повыпалюваными, кôлька день тому вôкнами, а теперь чорными, вуглемъ обведеными дѣрами; зôйшлось селянъ ажь за богато — та жаль и морозъ проникавъ груди и омерзѣне брало чоловѣка, коли треба було дивити ся на тую пяну голоту! „Панѣ, mnie na wódki!“ — кричить оденъ. — „Панѣ: mnie si należy na wódki, бо я ратувавъ школу (скидавъ попаленй кроквы) — верещить другій и таке инше. То нѣбы люде, але въ тыхъ людей неможь було добачити анѣ искорки чувства, анѣ одробины чести и милосердія въ такъ прикрôй для нещаснои хвили. Ту оказувало ся щось бôльше якъ бракъ всякои любови ближнього... Оплачуватись ка-

4)

КУМА ЖУРБА.

ПОВѢСТЬ

Г. СУДЕРМАНА.

Перекладъ зъ нѣмецкого.

(Дальше.)

Рôздво того року принесло зъ собою радостнй вѣсти. Вôдъ „любои тѣтки“ зъ мѣста, сестры его матери, надôйшла пака зъ рôжными красными и пожиточными рѣчами; були тамъ книжки и бѣле для старшихъ братôвъ, сукенки для сестеръ и для него аксамітна куртка, правдива аксамітна куртка зъ гузарскимъ шамерованемъ и великими блыскучими ґузиками. Що то була за радôсть! Однакъ найкрасшій даръ бувъ въ листѣ, котрый мати читала зô сльозами зворушеня и радости. Добра тѣтка писала, що зъ послѣдного листу „Єлисаветы“ дôзнала ся, якъ дуже бажавъ еѣ мужъ дати старшимъ хлопцямъ высше образоване, и длятого она рѣшила ся взяти ихъ до свого дому и власнымъ коштомъ перевести ихъ обохъ черезъ цѣлу ґімназію. Браты кричали зъ радости, мати плакала, отець бѣгавъ довкола комнаты, розкидавъ собѣ рукою волосе и воркотѣвъ щось зô зворушеня.

Тымчасомъ вôнъ сидѣвъ тихесенько на лôжочку сестеръ и радувавъ ся въ глубинѣ душѣ.

Ажь ось пôдôйшла до него мати, скрыла лице въ его волосю и сказала:

— Чи й тебе стрѣне коли таке щасте, мôй хлопче?

— Етъ, що вôнъ?! — сказавъ батько згôрдно — таже у него нема нѣ за грôшь способности.

— Вôнъ ще такій молоденькій — оправдувала его мати, гласкала по лици, а потôмъ надягла на него гарну аксамітну куртку и позволила ему ходити въ нѣй ажь до вечера, бо то було свято. А й браты подôйшли до него и честили по черзѣ, по части длятого, що ихъ серця були повнй радости, а по части и для его гарнои аксамітнои одежѣ. Такими добрыми не були они для него ще нѣколи.

То було на Рôздво.

А коли прийшла весна, забрали ся до великого шитя выправы. Павлусеви вôльно було помагати при краяню, держати локоть и подавати ножицѣ, а близнята перевертали ся по пôдлозѣ у звояхъ бѣлого полотна.

Браты дôстали правдиву княжу выправу. Нѣчого мати не забула. Дôстали навѣть краватки, котрй имъ мати вытяла зô своеѣ шовковои мантилѣ.

Старшй братя въ тыхъ часахъ були незвычайно гордй. Удавали вже дорослыхъ панôвъ, кождый въ свôй спосôбъ. Максъ крутивъ папѣросы, пожичаючи у батька „кнастру“, а Ґотфридъ накладавъ на нôсъ окуляры, котрй въ школѣ дôставъ въ замѣну за шѣсть ґузикôвъ.

— Подобаюсь тобѣ, що? — пытавъ, проходжуючись поважнымъ крокомъ передъ Павлусемъ геть и назадъ, а Павлусь вôдповѣдавъ на те все „подобаешь ся“ и за те братъ все выцѣлувавъ его. Коли бы бувъ сказавъ, що нѣ, то певно бувъ бы дôставъ порядну „пацу“.

Заразъ по Великодни вôдъѣхали оба браты. Кôлькожь то було плачу дома!... Однакъ коли вôзокъ выѣхавъ поза ворота дому, мати приложила свое лице, облите сльозами, до дитинячого личка Павлуся и шепнула:

— Довго занедбувала я тебе, моя бѣдна дитинко, але теперь знову насъ лише двое, якъ давнѣйше.

— Мамо, нися! — кликнула Кася, простягаючи рученята, а друга сестричка пôшла за еѣ прикладомъ.

— И вы ще е! — промовила мати и ясный сонѣшный промѣнь заяснѣвъ на еѣ блѣдôмъ лици.

А потôмъ взяла кожду зъ нихъ на одну руку, пôдôйшла зъ ними до вôкна и довго дивила ся въ сторону бѣлого дому.

Павлусь высунувъ голову зъ фалдôвъ еѣ сукнѣ и пôславъ также поглядъ въ ту сторону.

Мати глянула на него и коли еѣ очи стрѣтились зъ его розумнымъ, надъ вѣкъ старымъ поглядомъ, она почервонѣла трохи и усмѣхнула ся. Але жадне зъ нихъ не вымовило анѣ слова.

Вернувши зъ мѣста, батько зажадавъ, щобы Павлусь зачавъ ходити до школы.

зали, але чи було чимъ, нѣхто не пытавъ ся. Сумно въ тôмъ кутику — дуже сумно — а кôлько то воды уплыне, закимъ и ту веселѣйше стане."

Ой, що сумно — скажемо зъ дописувателемъ — то правда; але ще сумнѣйше, що то такъ дѣє ся не лишь въ однôй якôйсь сторонѣ нашого краю. Кôлькожь то разôвъ можна почути нарѣканя, що коли де горить, то нѣхто не хоче ратувати: люде постають та дивлять ся якъ горить чужа хата. Нехай горить — думає собѣ оденъ и другій — то не моя. Кобы такъ дали „на горѣвку", то може бы хтось и взявъ ся ратувати. Отсе то й найсумнѣйше и найпоганѣйше, що въ широкихъ масахъ нашого народу мало що не зовсѣмъ затерло ся всяке благороднѣйше чувство, що заповѣдь Христову: „Люби ближнього, якъ себе самого" ледви ще має ся на устахъ, але въ серци єѣ таки зовсѣмъ нема. Якъ же може двигати ся такій нарôдъ на передъ, якъ можуть пôдносити ся зъ упадку тѣ люде, у котрыхъ найбôльшимъ идеаломъ горѣвка и котрѣ для горѣвки готовѣ все зробити? Выходить на таке, що у насъ ще дѣйстно есть богато такихъ людей, якъ тѣ на пôвъ дикѣ де въ Азіи або Африцѣ, зъ котрыми за горѣвку можна все зробити; за горѣвку готовѣ они продати свою душу и тѣло. Колижь то буде у насъ инакше? Коли нашъ нарôдъ почує своє достоиньство людске и стане жити пишимъ житємъ? Треба ще богато просвѣты и науки, церковь и школа мусять ще богато, богато спôльно натрудити ся, щобы нашъ нарôдъ поставити на тôмъ степени моральности и благородности чувствъ, на котрôмъ мôгъ бы бути можливый дальшій єго поступъ и розвôй.

Але щожь то говорити о селянахъ, що дивувати ся темнымъ, непросвѣченымъ масамъ, коли у насъ и значна часть интелїґенцїѣ, що любить уважати ся за достаточно просвѣчену и хоче неразъ давати провôдъ, не доросла до своєѣ задачѣ. Не хочемо тутъ вычисляти всѣхъ грѣхôвъ тои части нашои интелїґенцїѣ, але при нагодѣ мусимо пôднести оденъ фактъ, котрый подôбно якъ и повысшій у нашихъ селянъ не есть одинокій, не стоить особнякомъ. Звѣстно прецѣ загально, що наша интелїґенцїя, не грѣшить солїдарностію, ба, та несолїдарнôсть буває неразъ такъ яскрава, що ажь дивує зовсѣмъ чужого намъ чоловѣка. Часто задля особистого непорозумѣня ставить ся перешкоды дѣлу, котре має загальне значѣнє. Такъ дѣє ся у насъ майже на кождôмъ поли, але вже найгôрше буває, коли бракъ солїдарности проявляє ся на поли економичнôмъ, бо тутъ якъ разъ выходить для насъ найбôльша шкода. Отъ оденъ примѣръ браку солїдарности зъ нашои интелїґенцїѣ. До „Дѣла" пишуть зъ Камѣнки струмиловои:

„Примѣръ, якъ пôдпирає ся наши крамницѣ и торговлѣ, маємо отъ хотьбы въ Камѣнцѣ струмиловôй, де вже вôдъ 20-го листопадъ 1892 року отворена торговля пôдъ фірмою: Борысъ и Спôлка. Торговля розвиваєсь дуже гарно, товары має дуже добрѣ — се признають самѣ жиды — услуга знаменита. А чи повѣривъ бы хто зъ рускихъ людей, що торговля тая опираєсь на хлопахъ, дальше на Полякахъ и жидахъ, а интелїґенцїя руска зъ охрестности, особливо священики — таки остентацїйно сторонять вôдъ рускои торговлѣ и засмотрюють всѣ свои потребы выключно у жидôвъ. За тримѣсячный часъ дѣловодства торговлѣ каменецкои заледви чотири священики-патрїоты засмотрювали свои потребы въ торговли рускôй, — прочі-жь навѣть не вплынули на братства, щобы боцай церковнѣ потребы засмотрювали въ торговли"...

Справедливо нарѣкає кореспондентъ: „И щожь тутъ поможе писанина по часописяхъ? що поможуть нарѣканя на вызыскъ? що то поможе, якъ тутъ або тамъ отворить ся яка торговля, коли мы єѣ солїдарно не пôдтрымуємо?" — Певно, що то не поможе нѣчого, але таке поступованє все таки треба пятнувати, а най опамятають ся нашѣ люде и змѣнять своє поступованє. Не треба лишь пропускати нѣякого такого факту, якъ отсѣ два, що мы ихъ навели, але заразъ подавати до публичнои вѣдомости.

Переглядъ политичный.

Зачувати, що Соймъ нашъ має бути скликаный на докôнченє торôчнои сесїѣ осѣннои найскорше на день 20 цвѣтня, а може дуже легко бути, що ажь на 25 цвѣтня с. р. Въ такôмъ случаю радивъ бы Соймъ лишь до 20 мая, позаякъ на 23 мая мають бути скликанѣ спôльнѣ Делегацїѣ.

Зъ Вѣдня доносять, що намѣстникъ Чехъ, ґр. Тунъ, перебуває теперь у Вѣдни и конферувавъ вчера зъ ґр. Таффомъ, а опôсля зъ послами: Масаржікомъ, Кайцлемъ, Крамаржемъ и Пленеромъ що до найблизшои сесїѣ соймовои.

Є. Вел. Цѣсарь санкцїонувавъ законъ, ухваленый галицкимъ Соймомъ, въ справѣ продажи ефектôвъ фонду шкôльного на утворенє фонду позычкового на будову шкôлъ.

До Köln. Ztg. доносять зъ Петербурга, що одинокою и выключною причиною послѣдної гостины чорногорского наслѣдника престола на россійскôмъ дворѣ, були фінансовѣ клопоты Чорногоры.

Новинки.

Львôвъ дня 7 марта.

— Выдѣлъ краєвый оголошує таке письмо: „Ч. 6961. Оповѣщенє результату конкурсу на оригінальнѣ рускѣ творы сценічнѣ. Выдѣлъ краєвый королевства Галичины и Володимирїѣ зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ подає симъ до публичнои вѣдомости, що комісія, покликана до порѣшеня конкурсу на оригінальнѣ рускѣ творы сценічнѣ, оголошеного ухвалою Выдѣлу краєвого зъ дня 24 лютого 1891 ч. 3861, а продовженого ухвалою зъ дня 10 грудня 1891 ч. 53656, постановила на засѣданю, вôдбувшôмъ ся въ Выдѣлѣ краєвôмъ дня 14 сѣчня 1893 признати: першу нагороду въ сумѣ триста (300) зр. в. а. штуцѣ п. з. „Катерина Чайкôвна", написанôй п. Надеждою Кибальчичь; другу нагороду въ сумѣ двѣстя пятьдесять (250) зр. в. а. штуцѣ п. з. „Мужичка", написанôй п. Константиномъ Ванченкомъ Писанецкимъ; третю нагороду въ сумѣ двѣста (200) зр. в. а. штуцѣ п. з. „Украдене щастє", написанôй п. Иваномъ Франкомъ. Комісія ухвалила заразомъ поручати штуки п. з. „Шукавъ щастя" и „Павъ Корнилій" до граня на сценахъ аматорскихъ, особливо въ читальняхъ народныхъ. Тѣ вп. пп. авторы штукъ, не вôдзначеныхъ нагородою, котрѣ не подали Выдѣлови краєвому окремо адресы, пôдъ якою ихъ творы мають бути звернени, зволять тоє зробити теперь, а именно найдальше до дня 30 цвѣтня с. р., бо въ противнôмъ случаю Выдѣлъ краєвый зарядить отворенє дотычнои куверты, и вôдôшле творы пôдъ адресою автора, поданою въ тôй кувертѣ. —

Мати засмутилась дуже и просила, щобы хочь зъ пôвъ року ще оставивъ єго дома, абы могла позбути ся туги по двохъ старшихъ. Прирѣкала, що сама буде єго вчити и навчить єго бôльше, якъ самъ учитель. Але батько й слухати того не хотѣвъ, воркотѣвъ и называвъ єѣ „плаксою".

Павлуся напавъ незмѣрный страхъ. Туга за школою, котру чувъ давнѣйше, теперь десь зовсѣмъ щезла; бо нѣгде правды дѣти, теперь уже не було тамъ дѣтей, зъ котрыми вôнъ бажавъ бы зрôвнати ся.

На другій день взявъ батько сына за руку и повѣвъ до села, котрого першѣ домы стояли може о якихъ тысячь крокôвъ вôдъ господарства Майгефера.

Всежь то добрый вже кусень дороги для такого якъ вôнъ хлопця.

Але Павлусь добре йшовъ. Такъ боявъ ся батькôвскои бійки, що бувъ бы машерувавъ вôдважно хочь бы й на край свѣта.

Школа була въ низькôмъ будынку, пошитôмъ соломою; небогато рôжнила ся вôдъ прочихъ хатъ селяньскихъ, однакъ передъ нею стояли якісь палѣ, стовпы, драбины и всякѣ руштованя.

— Тутъ вѣшають лѣнюхôвъ — пояснивъ єму батько.

Страхъ Павлуся ще побôльшавъ, але коли учитель, добрый старець зъ сивою рѣдкою бородою, въ засмарованôй куртцѣ, взявъ єго на колѣна и показавъ єму гарну книжочку зъ мальоваными образками, вôнъ трохи утихомиривъ ся. Лишь тѣ численнѣ, зовсѣмъ чужѣ лиця, що єму приглядали ся зъ лавокъ, не ворожили єму якось нѣчого доброго.

Єму призначено послѣдне мѣсце и цѣлѣ двѣ годины мусѣвъ вôнъ писати на табличцѣ самѣ простѣ лінійки.

Пôдчасъ павзы прийшли до него старшѣ хлопцѣ и почали єго пытатись о снѣданє, а скоро лишь побачили, що має хлѣбъ зъ кишкою, забрали єму єго безъ церемонїѣ. Вôнъ зовсѣмъ не протестувавъ, бо єму здавало ся, що такъ повинно бути. Коли потôмъ вертали до дому, то ще й выбили єго порядно. Вôнъ думавъ, що й се повинно такъ бути и безъ того годѣ єму обôйтись, та коли вже выйшовъ поза домы села и йшовъ самъ лукою, осяяною потоками сонѣшного проміня, почавъ ревно плакати. Кинувъ ся пôдъ корчемъ ялôвцю на землю и дививъ ся въ гору, въ голубе небо, по котрôмъ мовь стрѣлы перелѣтали скорѣ ластôвки.

— Ахъ! чомужь ты не можешь такъ злетѣти у воздухъ! — думавъ вôнъ собѣ и наразъ прийшовъ єму на думку бѣлый дворъ.

Вставъ и почавъ шукати єго очима. А той, мовь замокъ зачарованый, про котрый оповѣдала єму мати у своихъ казкахъ, спозиравъ на него ясный, блискучій. Вôкна блестѣли якъ алмазы а громады деревъ зеленымъ валомъ окружали єго, мовь тымъ терневымъ живоплотомъ у казцѣ.

До єго болю прилучало ся почутє гордои самосвѣдомости.

Теперь ты вже великій — говоривъ вôнъ до себе — бо ходишь до школы. А колибъ ты схотѣвъ пôти въ дорогу, то нѣхто не може тобѣ того заборонити.

И знову напавъ єго страхъ. А той злый быкъ, а скаженый песъ — хто заручить, що ихъ не стрѣнешь?... Постановивъ собѣ розважити сю справу до недѣлѣ.

Та вже вôдъ теперь не дававъ єму той бѣлый дôмъ спокою. Коли тôлько йшовъ полемъ, то все пытавъ ся, чимъ властиво тамта дорога гôрша вôдъ тои, що веде до школы. Правда, що головный шляхъ иде лѣсомъ сосновымъ, а въ такихъ лѣсахъ жиють карлики рôжнѣ и чарôвницѣ, а й вовки тамъ неразъ являють ся, якъ то выразно написано въ казцѣ о „червонôй шапочцѣ", однакъ коли бы оббôйшовъ лѣсъ и пôшовъ просто луками, тодѣ не втративъ бы зъ очей батькôвского дому и мôгъ бы бути певнымъ, що й верне назадъ.

Та подорожь здавалась єму трохи що не обовязкомъ чести, котрый треба було єму выконати теперь, коли вже є „великимъ", а коли тôлько будилась у нѣмъ обава, то самъ себе называвъ боягузомъ. То слово уважали въ школѣ за найбôльшу образу.

Коли прийшла недѣля, вôнъ уже рѣшивъ ся пôти въ ту дорогу. Высунувъ ся поза плôтъ, перебѣгъ по змозѣ якъ найскорше батькôвску луку и пôшовъ въ сторону бѣлого двора.

На дорозѣ бувъ плôтъ, черезъ котрый ще сякъ-такъ перелѣзъ — а вôдтакъ кусень чийогось вересовиска, на котрôмъ не бувъ ще нѣколи. Вересъ блестѣвъ у промѣняхъ сонця, зôвялѣ будяки шелестѣли пôдъ єго ногами теплый вѣтеръ подувъ на него. Отже й ту не-

Зъ Выдѣлу краевого Королества Галичины и Володимирія зъ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ. У Львовѣ дня 15 лютого 1893 р.“

— **Въ XXXII роковины смерти Тараса Шевченка** устроюють вокально декляматорскій вечеры въ Коломыи: 1) дня 11 марта ученицѣ тамошнои школы выдѣловои; 2) дня 12 марта товариство „Звѣзда“ при спôвучасти „товариства музичного им. Монюшка“; 3) дня 13 мартъ ученики коломыйскои ґімназіѣ.

— **Выдѣлъ Товариства Рускихъ Женщинъ въ Станиславовѣ** рѣшивъ устроити фантову льотерію на побôльшене фондôвъ маючого основати ся Института для дѣвчатъ рускихъ въ Станиславовѣ, о чôмъ повѣдомляе всѣ товаришки и прихильницѣ, що радою и трудомъ хотѣли бы прийти въ помôчь сему дѣлу. До теперь обѣцяли вже причинити ся своими працями Вп. Товаришки: Олена и Наталія Шанковскѣ, Ив. Корурудзова, В. Мандичевска, Ольга Зарицка, Ем. Ткачкевичева, Ем. Гачковска, Ив. Левицка, Ольга Левицка, Ев. Рѣпецка, Ем Шепаровичъ, Софія Лотоцка, Ем. Кумановска, Ая. Грицишинôвна, Т. Навроцка въ Станиславова, Ем. Сабатова зъ Тысьменицѣ, Ив. Партыцка въ Торговицѣ, Стефаня Рудницка зъ Яблôнки, Марія Темницка зъ Шидловецъ, Єл. Хромовска въ Глинокъ, Ольга Кропельницка зъ Лесôвки, Людмила Левицка зъ Камянкои, Михалина Левицка зъ Хомяковки, А. Суминъ зъ Волосова, П. Мардеровичъ зъ Радча, Ольга Озаркевичъ зъ Сѣлця, Гарасевичъ зъ Красѣєва, Ем. Яцикевичъ зъ Пасѣчнои и Марія Рожавьска зъ Довгого. Маємо надѣю, що кожда Русинка-патріотка радо причинить ся до основаня такъ наглячо потрѣбнои институціѣ. Всякі переписки въ повысшôй справѣ просимо адресувати до предсѣдательки Товариства З. Бучиньскои ул. 3-го Мая.

— **Вѣнчане кн.** Павла Сапѣги зъ княжною Матильдою Віндішґрецôвною вôдбуде ся дня 14 марта въ каплици архієпископскои палаты. Задля жалобы въ домѣ кн. Сапѣгôвъ вôдбуде ся вѣнчане лише при участи найблизшихъ своякôвъ обохъ родинъ.

— **Поворотъ зъ Россіѣ.** Черновецка Gaz. pol. доносить: Послѣдными днями прислали власти россійскі шупасомъ на комору австрійску въ Новоселици 60 селянъ съ Буковины зъ помежи тыхъ, що выеміґровали були до Россіѣ въ зимѣ минувшого рокъ Австрійскій комісаряту граничный вôдобравъ еміґрантôвъ и вôдославъ ихъ до громадъ приналежности.

— **Зъ салѣ судовои.** Зъ Коломыи доносять, що жида Зіиґера, увôльненого судомъ присяжныхъ вôдъ вины въ процесѣ о убійство селянина Костя Заболотнюка — про що мы згадували — не выпущено на волю, а натомѣсть заряджено слѣдство противъ судьѣвъ присяжныхъ, бо заходить пôдозрѣнє, що они були жидомъ пôдкуплені.

— **Засудъ Гендіґера** на 10 лѣтъ тяжкои вязницѣ потвердивъ найвысшій трибуналъ касаційный.

— **Двайцять тысячь зр.** въ шкôрянôй торбѣ найшовъ оденъ кондукторъ зелѣзницѣ въ вагонѣ, коли приѣхавъ до Вѣдня. Грошѣ ті забувъ якійсь подорожный, котрый ѣхавъ въ поѣзду передъ Вѣднемъ. Сю дорогу торбу зложивъ кондукторъ въ дирекціи державныхъ зелѣзниць у Вѣдни.

— **Холера.** Пруски міністры справъ внутрѣшныхъ, торговлѣ и промыслу, робôтъ публичныхъ и просвѣты, зложили въ соймѣ прускôмъ меморіялъ о средствахъ охоронныхъ, зарядженыхъ противъ холеры въ р. 1892. Въ Берлинѣ було 32 случаѣ занедужань и 15 случаѣвъ смерти, въ Альтонѣ 578 занедужань и 331 выпадкôвъ смерти, разомъ на цѣлôмъ просторѣ прускои монархіѣ було 1.571 занедужань и 862 случаѣвъ смерти. Меморіялъ кôнчить ся такими словами: На жаль, пôдъ конець року не можна уважати пошести придавленою, бо ще въ послѣднôмъ тыждни було кôлька выпадкôвъ въ Альтонѣ, занесеныхъ зъ Гамбурґа и въ будучности треба побоюватись, що зъ сеи стороны занесе ся холера. Та сама небезпечнôсть грозить постôйно и зô стороны краѣвъ пограничныхъ захôдныхъ и всхôдныхъ, бо въ послѣднôмъ тыждни минувшого року якъ въ пôвнôчнôй Франціи и Голяндіи такъ и въ Россіи пошесть ще не выгасла. — После урядового рапорту, було въ ґуберніи подôльскôй вôдъ часу появы холеры до 13 лютого 7.173 занедужань на холеру. Зъ того числа выздоровѣло 4.538 осôбъ, умерло 2.568, а лишило ся недужихъ 67. — О знищеняхъ, які ся недуга робить у своѣй вôтчинѣ, може дати понятє справозданє змѣщене въ часописи Indian Meical Record Вôдъ р. 1877 до 1890 померло лише въ Бенґали на холеру 1,000 826 осôбъ.

— **Пригода на ловахъ.** Ґр. Стефанъ Ледоховскій, управитель маєткôвъ ґр. Браницкого, выбравъ ся бувъ дня 23 лютого на ловы, а службѣ приказавъ тымчасомъ приготовити рѣчи въ дорогу до Кієва. Вже все було готове до дороги, ажь тутъ дають знати, що ґр. Ледоховскій не жиє. Єго найшли на ловецкôмъ крѣслѣ, опертого о дуба. Передъ нимъ рôсъ невеликій корчь, о котрый видко вôнъ оперъ дубельтôвку. Въ правôйруцѣ тримавъ покойникъ папѣросницю, а лѣвою цѣвку дубельтôвки. Зъ положеня, въ якôмъ трупъ находивъ ся, можна догадуватись, що покойникъ хотѣвъ запалити папѣроса, а въ тôй хвилы дубельтôвка посунула ся, вôнъ хотѣвъ єѣ зловити, та она вôдъ того выстрѣлила. Цѣлый набôй попавъ ся єму въ серце“.

— **Тайны Сяну.** Коли вже лѣдъ сплывъ, то фили Сяну выкинули у Сосници тѣло якогось мужчины, таке вже надôпсуте, що годѣ було розпôзнати лице Найлѣпше ще заховались чоботы и долѣшна часть одежи, по котрôй думають, що незнаный чоловѣкъ належавъ до клясы середнои.

— **Два цѣкаві обчисленя.** На потѣху нашимъ дѣвчатамъ и взагалѣ женщинамъ, що ще не знають тыхъ способôвъ прикрашувати себе, якъ то знають женщины по великихъ мѣстахъ и въ иншихъ краяхъ, подаємо такі числа: Якійсь дотепный чоловѣкъ обчисливъ, що Вѣденки зуживають до прикрашуваня себе за оденъ рôкъ 73.730 кільоґрамôвъ пудру, 42.705 клґ. ружу, 23.356 клґ. фарбы на бровы, 18.250 кґл. помады до губъ, 10.865 клґ гліцерины и 5777 клґ. крему, то значить разомъ 176.684 клґ. косметикôвъ. Якъ видко, немало та краса коштує, а таки кажуть, що жѣнки и того холодного статистика вывели въ поле, бо за мало нарахувавъ... Другій знову математикъ обрахувавъ, яку дорогу робить та панѣ на балю, що всѣ танцѣ танцює. Отже, она перебѣгає 30 кільометрôвъ дороги, и то все на пальцяхъ и въ ґорсетѣ. Дежъ бы такôй дамѣ схотѣло ся ити чотири милѣ дороги, коли бы єѣ хто просивъ перейти цѣлу дорогу у выгôднѣйшôй одежи и цѣлою ногою? Не присталa бы, а въ танци то не дбає.

— **Опришки.** Небезпечного опришка Вартоломея Мельчарека зловнено въ Ченстоховѣ и привезено до Варшавы. Вôнъ має теперь 39 лѣтъ, а єсть жонатымъ. Єго жѣнка жила въ Балутахъ пôдъ Лодзею, а недавно єѣ такожь увязнено за рôжні лихі вчинки. Мельчарекъ бувъ уже на Сибѣри, утѣкъ звôдтамъ, зôбравъ собѣ кôлькайцять такихъ самыхъ опришкôвъ, якъ самъ, и грабивъ дворы въ Царствѣ польскôмъ. — Про другу подôбну шайку опришкôвъ пôдъ проводомъ Атаназіоса, доносять: Пятьохъ розбишакôвъ зъ шайки Атаназіоса, котра въ маю 1891 року напала була на поѣздъ зелѣзничій пôдъ Черкеской, выдали сими днями власти болгарскі турецкому правительству. Переступники повѣдають, що одержали вôдъ Атаназіоса по 400 наполеондорôвъ зъ добичи. Атаназіосъ мавъ утечи после ихъ гадки до Румуніѣ або до Россіѣ, хочь инші кажуть, що вôнъ перебуває въ Греціи. Въ рукахъ властей болгарскихъ суть ще три инші члены згаданои шайки, що передь трома роками напала була на Ахмеда еффендіого, шваґра султанового. Всѣ три лежать теперь недужі въ софійскôмъ шпитали, длятого годѣ було выдати ихъ Туреччинѣ.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха** за минувші добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 6 с. м. до 12 год. въ полудне дня 7 марта: середна теплота була + 2·0° Ц., найвысша + 6·0° Ц. (вчера по полудни), найнизша — 0·6° Ц. нинѣ рано Баром. иде въ гору (756). Вѣтеръ буде захôдный, мѣрный, теплота спаде до + 1° Ц., небо буде переважно захмарене; малый снѣгъ,

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 7 марта. На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ ухвалено позиціи „почта и телеґрафъ“, а вôдтакъ приступлено до дискусіѣ надъ будовою зелѣзниць приватныхъ и державныхъ.

Будапештъ 7 марта. Міністеръ Векерле зробивъ вчера закидъ партіи народнôй, що воює поза парляментомъ нечестнымъ оружіємъ и выкликавъ тымъ въ парляментѣ велику бурю, котра ажь по кôлькохъ мінутахъ ледви притихла.

Бѣлградъ 7 марта. Роковины проклямаціи короля обходжено тутъ зъ великмъ торжествомъ; по богослуженю въ соборнôй церкви вôдбуло ся принятє въ королѣвскôй палатѣ.

ма нѣчого небезпечного. Пробувавъ свистати, але все мусѣвъ ще втягати воздухъ, абы тонъ выдати. Засоромивъ ся дуже своєѣ невѣжи, а въ слѣдъ за тымъ явивъ ся и бракъ вôдваги.

Теперь прийшло зъ черги болотнисте торфовище, що було знову власностію єго батька. Часто була о нѣмъ дома мова, бо отець мавъ замѣръ копати тамъ торфъ, однакъ думавъ взятись до того на велику скалю, а тутъ не мавъ грошей.

Павлусь загрязъ въ мягкôмъ ґрунтѣ по кôстки и ажь теперь прийшло єму на думку, що мôгъ бы собѣ може поваляти нові чоботы.

Злякавъ ся, бо пригадавъ собѣ слова матери: „Щади ихъ дуже, мôй сынку, бо я купила ихъ тобѣ сама за грошѣ за молоко.“ И нову аксамітну куртку мавъ такожь на собѣ, бо то була недѣля. Глянувъ на шовкові шнуры шамерованѣ и завагавъ ся на хвилю, не знавъ, чи не лѣпше було бы вернути ся, не такъ зъ огляду на аксамітну одежу, нѣ, лишь длятого, щобы матери не засмутити.

— Однакъ може удасть ся менѣ якось выйти цѣло — такъ потѣшавъ ся и почавъ бѣчи дальше. Земля вгинала ся пôдъ єго ногами, а за кождымъ крокомъ роздававъ ся зпôдъ нôгъ якійсь дивный плескôтъ, якъ при робленю масла, коли кружокъ выймають зъ масницѣ.

Дальше знову прийшовъ на чорну калужу, котрои береги поросли дрôбными бѣлыми цвѣтками, а на поверхни блестѣли мовь ґрінпанъ платки осаду зелѣза. Обôйшовъ єѣ осторожно довкола и хочь запавъ ся знову глубше въ трясавицю, але вкôнци выйшовъ на сухе мѣсце. Правда, чоботы выглядали зовсѣмъ инакше, якъ перше, та чей удасть ся ихъ якось незамѣтно обмыти пôдъ помпою.

Пшовъ дальше. Охота до свистаня пропала, а чимъ бôльше зъ гущавины деревъ выступавъ бѣлый двôръ, тымъ якось тяжше було єму на серцю. Вже мôгъ розпôзнати якійсь валъ, що окружавъ дерева, а черезъ шпару въ листю побачивъ довгій низькій будынокъ, котрого здалека нѣколи перше не замѣтивъ. За нимъ стоявъ другій а на боцѣ въ якôйсь чорнôй печери горѣвъ высокій поломѣнь и зиґзаками вивъ ся то на одну то на другу сторону. То певно була кузня, та чи то въ нѣй и въ недѣлю працюють?

Невытолкована охота до плачу напала єго и коли на ослѣпъ бѣгъ уже назадъ, додаючи собѣ насильно вôдваги, рясні сльозы спадали єму зъ очей.

Наразъ побачивъ широкій рôвъ передъ собою: въ нѣмъ вода по самі береги. Знавъ добре, що не перейде єго, але розваживъ щось и розôгнавъ ся, абы перескочити єго. Та замѣсть перескочити вôнъ упавъ цѣлый въ густу чорну воду и пôрнувъ. Перемоклый до тѣла, вкрытый верствою болота и водныхъ ростинъ, выдобувъ ся на верхъ.

Старавъ ся высушити собѣ одежу, сѣвъ на траву и якъ на образъ дививъ ся на бѣлый двôръ. Теперь уже втративъ зовсѣмъ вôдвагу, охота єго покинула, а коли єму занадто стало бути холодно, вôнъ поволѣкъ ся помалу, смутный до дому.

(Дальше буде.)

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.